

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. VI. Pueris, qui sunt doli capaces, in articulo mortis non est
Communio deneganda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

ratio de iis, qui extra infirmitatem in amentiam incidunt.

59. Consonat Concil. Arauf. I. can. 13. *Amentibus*, inquit, *quæcumque pietatis sunt, conferenda sunt*. Sub quibus verbis communiter Doctores intelligunt Eucharistiam. Verùm, inquit Vasquez disp. 212. n. 22. (quem sequitur Dicastillo disp. 9. n. 185.) cùm Canon præcedens sit de iis, qui cùm vellent baptizari aut Pœnitentiam accipere, subito obmutescerent, eam ampliùs petere non potuerunt, videtur etiam hic intelligendus de iis, qui subito in amentiam inciderunt, cùm tamen antea Pœnitentiam peterent, aut Baptismum.

Sed hoc argumentum nullius est momenti, cùm sapissimè nulla sit connexio inter materiam Canonis præcedentis, & materiam Canonis immediatè subsequenti. Quocirca singuli Canones intelligendi sunt: sicut sonant, nisi aliquid obstat. Hic autem nihil obstat, quò minus Canon 13, generaliter, sicut sonat, intelligatur, puta de iis omnibus amentibus, quos in principio Conclusionis descripsimus.

& Toletanum 11.

Eandem veritatem non obscure indicat Concilium Tolet. II. can. 11. dicens: *Quicumque fidelis inevitabili qualibet infirmitate coactus Eucharistiam perceptam reiecerit, in nullo Ecclesiastica damnationi subiaceat. Similiter nec illos cuiusquam punitionis censura redarguet, qui talia aut tempore infantie faciunt, aut in qualibet mentis alienatione positi, qui quod fecerint, ignorare videntur.*

An sit obligatio ex iustitia?

Ex his sequitur Pastores obligari ex iustitia talibus dare Eucharistiam, idque per modum Viatici; præsertim cùm in vita Christianè transacta, sufficienter præcesserit devotio, & includatur voluntas saltem interpretativa recipiendi extrema Sacramenta, id est, Pœnitentiam, Viaticum, & Extremam Unctionem, ad quæ quilibet habet jus, si est capax, & nulla obstat prohibitio. Et sanè si Extrema Unctio conceditur, quidni Eucharistia concedi debeat, quæ est magis necessaria?

60.

Quæ amentium, eadem, imò major, est ratio emergentium.

Cæterùm quæ amentium, eadem, imò major est ratio emergentiorum, quidquid olim fuerit in usu apud præcos quosdam Patres, saltem quoad illos, qui iuxta veteris Ecclesiæ morem erant ob gravia peccata ab Episcopis traditi Satanae in vexationem carnis; quamdiu enim durabat talis vexatio, etiam erant excommunicati ab usu huius Sacramenti; attamen retinebant obligationem ad usum, ubi essent Ecclesiæ reconciliati.

1. Cor. 5.

Illa consuetudo indicatur ab Apostolo 1. Cor. 5. v. 3. & sequentibus: *Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, iam iudicari ut præsens, eum qui sic operatus est, in nomine Domini nostri Iesu Christi, congregatis vobis, & meo spiritu, cum virtute Domini nostri Iesu, tradere huiusmodi Satanae in meritum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini nostri Iesu Christi.*

Interim hæc consuetudine abolitâ, est ob præcedentia sua peccata (quod non semper) Dæmone forent oblecti, si actu sunt in statu gratiæ; nil obstat præcedens indignitas; eoque sunt magis indigi, ac pròinde, si absit periculum irreverentiæ, dicendum, eis similiter dari posse Eucharistiam, non tantùm in articulo mortis & in Paschate; verùm etiam frequentius, prout prudens Confessarius iudicaverit expedire ad expellendum, vel frænandum Dæmonem, ad patientiam & utilitatem oblecti.

Enimverò nullo iure id prohibetur; immo uti in his verbis: *Emergunt iam baptizati, si de purgatione sua curent, & se sollicitudini Clericorum tradant, motusq; obtemperent, omnimodè communicent, Sacramenti ipsius virtute vel momenti ab incurfu Demonum, quo infestantur, vel purgandi, quorum iam ostenditur vita purgator.*

Colligitur etiam ex facto, quod refert Prosper lib. 4. de Prædicationibus & promissionibus c. 6. Et docet Cassianus Collat. 7. c. 30. D. Thom. & alii Recentiores passim.

Consule praxim Ecclesiæ, quæ est optima legum interpres; & dicet tibi, non tantùm emergentibus; verùm etiam mutis & surdis à nati vitate, si non appareant indispositi, & ex mutibus satis constat eos cibum illum spiritualem distinguere à prophanò (quod eos signis edoceri posse, experientia ostendit) & accipere in remedium salutis: dicet, inquam, huiusmodi quoque adulti præberi posse Eucharistiam in articulo mortis, & Paschate; imò si discretio sit maturior & perfectior, etiam læpiùs, v. g. in solemnioribus festivitatibus, quemadmodum possunt confiteri & absolvi.

Si quæris rationem, in promptu est; sunt quippe capaces præcepti, tam divini, quam Ecclesiastici. Aliud foret si simul essent à nati vitate cæci: tunc liquidem non videntur capaces Eucharistiæ dignoscendæ, ad quæ nec sumendæ magis, quàm perpetuò amentes.

Porro si à te quæritur, quid ergo sit dicendum de pueris doli capaces, qui passim admittuntur ad Confessionem, defectu tamen plenæ maturitatis arcentur à Communione? Responsum:

CONCLUSIO VI.

Pueris, qui sunt doli capaces, in articulo mortis non est Communicatio deneganda.

Voco pueros doli capaces, qui possunt mortaliter peccare. Quamvis enim tunc statim non obligentur præcepto Ecclesiastico singulis annis communicare, ut multi probabiliter docent, & consuetudo Ecclesiæ approbat: equidem quid obstat, quò minus obligentur præcepto

præcepto divino semel communicandi in vita? Ergo in articulo mortis non est ipsis Communio deneganda, præviâ instructione si opus sit. Consequentia patet; quia si tunc non communicent, nunquam in vita poterunt communicare.

Objectio.

Dices: requiritur major discretio ad communicandum, quam ad confitendum; siquidem debet puer dignè communicans discernere hunc cibum ab aliis, & revereri latentem in eo majestatem, quæ discretio communiter non solet advenire ante annum ætatis decimum, cum tamen sapissimè anno septimo discernat inter bonum & malum, peccatum veniale & mortale, quod sufficit ut dignè confiteatur, & per consequens ut obligetur ad Confessionem.

63. Propter quam docet Vasquez non potius obligare præceptum divinum, quam Confessionem.

Et verò propter hanc rationem, oppositam sententiam probabiliter docet Vasquez disputat. 214. cap. 4. n. 40. & sequentibus; videlicet prius obligari puerum præcepto divino Confessionis, quam obligetur præcepto divino Communionis, & non prius obligari præcepto divino Communionis, quam Ecclesiastico; adeoque vel Communionem illi esse dandam in Paschate, vel negandam in articulo mortis.

Dicitur

Vasquezium cum aliis, à se citatis, sequitur Diana parte 3. Tract. 14. resol. 50. dicens: Probabilius videtur, ex vi juris divini non obligari hominem ad Communionem in articulo mortis, si non attingit ætatem, in qua licitum est communicare juxta consuetudinem Ecclesie; quia Ecclesia declaravit tunc non habere discretionem sufficientem, ut eam, quæ par est, devotione, & reverentiâ Eucharistia suscipiat.

Suarez

Addit in fine resolutionis: Sed Confessarij, me consulente & impellente, eo ipso quo puer sit capax Confessionis, ne deserant in articulo mortis illi sacram Eucharistiam porrigere, secundum opinionem Suarez disp. 70. sect. 1. in fine; quam utique opinionem amplexus fuerat, citatis multis aliis pro ea Auctoribus, eadem parte Tract. 3. resol. 44. Ex quo apparet utramque sententiam esse probabilem, & tutam in praxi.

64. Vasquezii fundamentum referatur.

Elegimus autem illam, quæ est magis utilis salutis animarum. Unde ad fundamentum Vasquezii Respondeo; majorem discretionem requiri, ut passim aliquis admittatur ad sacram Communionem, quam ut admittatur semel tantum in vita, quando videlicet, nisi jam communicet, amplius non poterit communicare. Patet in phreneticis & amentibus, de quibus Conclusione præcedenti. Licet enim defectu actualis discretionis & devotionis non admittantur ad Communionem in Paschate & aliis temporibus, equidem in articulo mortis, maxime si nunquam antea communicaverint, quis audeat ipsis negare Communionem?

65. Vasquezii

Ergo similiter justè potuit Ecclesia differre,

imò prohibere Communionem parvulorum, qui nondum plenam & perfectam habent discretionem hujus Sacramenti extra articulum mortis, quamvis in illo possit, & debeat ipsis Sacramentum ministrari, quia saltem aliquantulum sciunt discernere inter cibum sacrum & profanum; nam audiunt Missam: imò tenentur audire, & reverenter adorant hostiam, quando elevatur, quem cultum non exhibent aliis cibus. Quamvis ergo Ecclesia non voluerit tunc statim illos obligare, sed exigit majorem discretionem, ut cum majori reverentiâ & devotione Eucharistiam percipiant; attamen non potuit limitare præceptum divinum generaliter impositum omnibus illis, qui possunt Sacramentum voluntariè accipere.

prohibere annuam parvulorum Communionem.

tamen non potuit limitare præceptum divinum omnibus impositum;

Confirmatur: quia similibus pueris datur in illo articulo Extrema Unctio, quæ tamen non obligat; ergo multò magis dari debet Eucharistia, quæ videtur ipsos obligare, si non ex præcepto Ecclesiastico in Paschate, Ecclesiâ conivente (nam possit illos obligare si vellet) ut ex consilio Confessarij ad unum aut plures annos possint Communionem differre, ut ita cum majori reverentiâ & præparatione accedant, saltem ex præcepto divino: imò etiam Ecclesiastico in articulo mortis; quia tunc amplius non est ulla causa sufficiens differendi.

præceptum pro mortis articulo.

Petes; quid faciendum, si dubitetur de capacitate pueri? Respondet Lugo disput. 13. nu. 43. non esse obligationem dandi Eucharistiam tali puero, stante illo dubio. Ratio ipsius est; quia talis puer non obligatur suscipere: non enim constat eum lege comprehendere; adeoque possidet suam libertatem: in pari autem delicto vel causa melior est conditio possidentis. Reg. 65. de Reg. juris in 6. Sicuti qui dubitat, an exceßerit annum 21. non tenetur adhuc lege jejuniij, quamdiu perseverat illud dubium.

65. Quid faciendum si dubitetur de capacitate pueri?

Lugo putat non esse obligationem dandi Eucharistiam;

Accedit possessio legis prohibentis pueris dari Eucharistiam: constat quippe talem puerum antè fuisse incapax & comprehensum illâ lege, & nondum constat de ejus capacitate. Unde præsumitur incapax, quamdiu non probatur capax. Quæ ratio videtur probare, etiam esse illicitum illis dare Eucharistiam, saltem hujusmodi pueros non habere jus illam exigendi.

66. neque etiam prohibitionem.

Nihilominus Card. suprâ nu. 44. ait se non videre fundamentum convincens ad negandam Eucharistiam in tali dubio. Prohibitio enim dandi parvulis Eucharistiam fundatur ferè in consuetudine explicata in Rubricis Ritualis Romani Tit. de Sanctissimo Eucharistia Sacramento his verbis: *Ita etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum hujus Sacramenti cognitionem & gustum habent, administrari non debet.*

Rubr. R. R. Rom.

Et similibus verbis in iisdem Rubricis Tit. de Sacramento Extremæ Unctionis prohibetur ministratio Extremæ Unctionis: *Non ministratur*

Probat exemplo Extremæ Unctionis,

etiam primum inuitis &c. aut pueris rationis usum non habentibus. Jam autem quando dubium est de puero, an sit jam doli capax, sic ut datur illi Sacramentum Pœnitentiæ sub conditione, sic etiam datur Extrema Unctio, ut cum aliis docet Diana parte 3. Tract. 4. resol. 169.

Diana.

que datur sub conditione illi, de cujus vita dubitatur.

Quidni daretur, cum juxta easdem Rubricas eodem Tit. danda sit illi, de quo dubitatur an sit vivus? Quod si dubitet (inquit) an vivat adhuc, Unctionem prosequatur, sub conditione pronuntianda formam dicens: Si vivis, per istam sanctam Unctionem &c. Ergo à fortiori videtur danda ejusmodi pueris; cum non minus sit incapax illius Sacramenti homo mortuus, quam parvulus doli incapax; nec minus prohibitum sit ungere mortuos, quam hujusmodi parvulos.

Similiter ergo, licet propter Ecclesiæ prohibitionem danda non sit Eucharistia pueris, quos constat non esse doli capaces, iis tamen de quibus dubitatur, poterit dari in articulo mortis: cur enim magis strictè interpretabimur eam prohibitionem humanam, quam similem divinam circa Extremam Unctionem, præsertim cum Sacramentum Extremæ Unctionis sit minoris necessitatis, quam Eucharistia?

67.

Assignatur aliquod discrimen inter illa duo Sacramenta.

Dicastillo.

Respondet Dicastillo disp. 10. n. 120. istud Cur non est difficile invenire, ob magnum discrimen quod est inter utrumque Sacramentum, non solum propter majorem reverentiam, que debetur Christo præsentem in Eucharistia; sed quia in Extrema Unctione non est periculum dandi Sacramentum casu quo non sit capax; perinde atque in Baptismo, quando confertur sub conditione puero: Si non est baptizatus, aut, si adhuc sit vivus: nam si baptizatus est, aut mortuus, nullum confertur Sacramentum. Non est autem minus incapax Sacramenti Unctionis, qui non est doli capax, quam Sacramenti Baptismi qui est baptizatus, aut mortuus; ac proinde appositâ conditione ad Sacramentum Unctionis: Si puer est doli capax, tollitur periculum conferendi verum Sacramentum inutiliter & vanè. In Eucharistia verò non ita contingit, nam cum Sacramentum supponatur prius absolute factum & existens, & tantæ dignitatis, utpote in quo est ipsemet Christus, nemo non videt multò majorem causam esse, rationemque reverentiæ, atque adeò cavendi, ne conferatur vanè & inutiliter, & incapaci accipiendi illud.

pro quo à Dicastillo ne citatur Lugo;

A qua doctrina, prosequitur Dicastillo, non abhorret ipse Lugo n. 47. imò n. 62. dum hoc ipsum docet, comparans absolutionem cum Communionem, & admittit casum in quo absolutio est conferenda, & non Communio. Potest enim contingere, inquit, ut ex depravata vita hominis &c. prudenter judicetur, nunc etiam carere debito dolore & proposito; & tunc licet propter aliquale dubium adhiberi possit remedium necessarium absolutionis, sal-

tem sub conditione, si capax est &c. in illo tamen dubio, imò præsumptione maxima indignitatis, reverentia ergà Sacramentum Eucharistiæ, quàm summopere observat Ecclesia, videtur exigere, ne exponatur illi irreverentiæ, cum non sit medium necessarium ad salutem infirmi &c. Ubi ob majorem reverentiam Eucharistiæ concedit negandam Eucharistiam, quando non sit neganda absolutio, propter conditionem sub qua absolutio conferri potest. Hactenus Dicastillo; sed parùm ad propositum.

Vis autem scire Dicastillo, quantum abhorreat Lugo à tua doctrina? Tantùm profectò, quantum abhorret parvulus bene dispositus ad suscipiendum effectum Sacramenti Eucharistiæ ab adulto peccatore, quem prudentissimè judicas indispositum. Non argumentatur Eminentissimus ab Extrema Unctione ad Eucharistiam in quocumque subiecto, sed in parvulo, de quo dubitatur, an habeat sufficientem usum rationis. De hoc autem tu ipse sic discursus n. 121.

Si puer ille reverà usum rationis habet, dari debet Eucharistia, & non debet privari; si verò nondum sit capax doli, & illi detur Sacramentum, suum effectum habebit. Nam pueris baptizatis si detur, gratiam confert. Jam ergo juxta generale principium, vel omnino verum, vel saltem probabile, quòd quando ex duobus periculis, damnis, aut inconvenientibus, alterum superandum est, eligi debeat, quod est minus; argumentari licet: Minus est inconveniens, & minus est periculum, conferre illi puero Eucharistiam, quàm negare: ergo conferenda potius erit, quàm neganda.

Antecedens probo: Si negetur illi, & reverà sit capax, privatur tanto bono, & non sit, quod Christus fieri voluit: si verò detur, ex uno capite nulla irreverentia gravis sit Sacramento, ex eo quòd manducetur à puero; ex alio verò capite non frustra datur & sine effectu, confert enim gratiam illi, & per æternitatem gloriam habebit illi gratiæ respondentem: ergo minus inconveniens (si tamen inconveniens) est illi conferre, quàm negare.

Præterea constat etiam adminiculante Tridentino sess. 21. c. 4. fuisse in multis locis in Ecclesia Dei usum conferendi infantibus Eucharistiam, & habuisse Sanctissimos Patres, sic facientes, sui facti probabilem causam: quamvis autem nunc sive expressâ lege, sive consuetudine receptâ non detur illis; hæc tamen lex seu consuetudo non credi debet habere locum in nostro casu articuli mortis; sed, sicut Extrema Unctio confertur, non obstante prohibitionem, ita potest conferri Eucharistia ob spectatam hanc, quam dixi, rationem. Hucusque Dicastillo, satis probabiliter, & per omnia consonans doctrinæ Lugonis.

Tantum

69. An in casu proposito debeat ministrari Eucharistia:

Tantum noto, quod ex jam dictis videatur sequi, non solum posse ministrari Eucharistiam tali puero, sed etiam debere; uniusquisque enim habet jus ad extrema Sacramenta, nisi obstat prohibitio Ecclesiae, quae cum hic non obstat, ut ostensum est, quidni competat tali puero jus exigendi Eucharistiam, & per consequens Ministro incumbat obligatio ministrandi? Certè non video quid efficaciter possit objici.

Nam quod supra dicebat Card. puerum, scilicet tali dubio, non obligari ex vi præcepti divini, quid refert? Etiam nullus obligatur ad suscipiendum Extremam Unionem; equidem jus habet eam petendi, & Parochus obligationem ministrandi.

debet ministrari si possit.

Igitur vel non potest Eucharistia ministrari tali puero, vel si potest, debet ad ejus petitionem; censetur autem quilibet petere in illo articulo Sacramenta maximè utilia, nisi positivè renuat. Sed numquid potest ministrari? Nescio quid obstat.

70. Responsio ex Lugone de quibusdam obligationibus.

Dices; possessio legis prohibentis, de qua supra. Respondetur ex Lugone n. 42. Prohibitio Ecclesiae dupliciter potest fieri: primò ne detur Eucharistia, nisi iis, qui sunt doli capaces; secundò ne detur Eucharistia iis, qui non sunt doli capaces. Juxta priorem deberet constare positivè de capacitate, ut possit licitè dari Eucharistia: petitur enim capacitas, ut conditio requisita; quare sicut non potest conferri Ordo aut Beneficium, nisi constet positivè de ætate requisita ad Ordinem aut Beneficium; sic nec potest dari Eucharistia, nisi constet positivè de capacitate, quæ esset etiam conditio requisita.

In infanzia expositus de quo dicitur in legibus licitè ministrari.

At verò si prohibitio fiat posteriori modo, non videtur exigi positiva scientia de capacitate, sed quod non constet de incapacitate: qui enim præcipit ne detur incapaci, solum videtur prohibere actum dandi incapaci, contra quod non videtur facere, qui dat ei, quem nescit esse incapacem: ideo enim non fit contra legem prohibentem illegitimos ordinari, quando ordinatur qui in infanzia fuit expositus, & de quo dubitatur, an sit legitimus, juxta sententiam multorum, quam approbatam fuisse à Summo Pontifice, refert Henriquez de Irregul. cap. 8. n. 10. in margine littera K.

Canonic.

Rationem autem reddit Coninck disp. 18. de Sacramentis dub. 12. n. 105. quia defectus non imputatur, nisi probetur. Quia nimirum dum prohibetur ordinari illegitimus, solum videtur prohiberi ordinari ille, quem constat positivè esse talem, non eum, quem, factò examine debito, non constat. Porro Communionem parvulorum non priori, sed posteriori modo prohiberi, colligi potest ex verbis, quibus in Rituali Romano proponitur. Hucusque Lugo.

71. An modò de defectu non imputatur.

Sed contrà; qui in infanzia fuit expositus, ideo potest ordinari, quia, ut bene dicit Re-

saltem aliquando fuisse: non constat autem talem expositum fuisse illegitimum. Unde si certò sciretur aliquem esse illegitimè natum, dubitaretur equidem de dispensatione, stante dubio, secundum communem sententiam, non posset talis ordinari.

nisi probetur aliquando infuisse.

Ergo similiter in præferti. cum certò constet talem parvulum aliquando fuisse incapacem Eucharistiae ex præcepto Ecclesiae, pro illo scilicet tempore, quo erat planè incapax rationis, nisi jam prudenter possit præsumi capax, videtur judicandum pro possessione legis, nisi aliquid aliud obstat.

sicuti præbatur parvulo in fuisse defectus usus rationis.

Quæris quid impræsentiarum obstat? Resp. benigna interpretatio mentis Ecclesiae, quæ tali puero ministrat Extremam Unionem, Sacramentum absolute non necessarium, cum tamen Eucharistia fortè sit necessaria ex præcepto divino; atque ut non esset, nihilominus moraliter certò habitura effectum.

adeoque jura dicitur pro possessione legis.

Unde non est par ratio de prohibitione humana dandi Eucharistiam incapaci usus rationis, & prohibitione divinà accipiendi Eucharistiam indignè, seu in peccato: nisi enim quis, saltem probabiliter, sciat peccatum remissum, exponit Sacramentum manifestissimo periculo carendi suo effectu. Probet ergo seipsum positivè, & sic de pane illo edat.

nisi aliter constet de mente legislatoris.

Ex hæcenus dictis arbitror satis pervium, quid sit dicendum de adultis, qui habent debilem usum rationis: nempe dandam illis esse Communionem, saltem in articulo mortis, si verè capaces sint: sæpius autem, vel minùs sæpè extra illum articulum, secundum majorem vel minorem capacitatem, juxta prudens judicium Confessarii, secundum illud Innoc. III. in Concilio generali Lateranensi cap. 21. (& refertur cap. Omnis utriusque sexus 12. de Pœnitentiis & remissionibus.) Nisi fortè de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione (Eucharistiae in Paschate) duxerit abstinentiam. Ubi judicio Confessarii permittitur dilatio Communionis Paschalis, alioquin ab Ecclesia præcepta.

72. Adultis debilem rationis usum habentibus quandoque danda Communio.

Atque hæc sufficiant de subiecto legis divinæ. Inquiri ulterius, quando obliget illa Lex? Responso erit

Con. 2. de Pœnitentiis.

CONCLUSIO VII.

Præceptum divinum Communionis videtur per se & ratione sui tantum semel in vita obligare, ita ut ei satisfiat quancumque communicetur.

Ita docet Sylvest. verbo Eucharistia 3. qu. 1. Armilla verbo Communio n. 4. & alii. Est verò contra Durandum, Gabrielem, & alios, quos

73. Sylvest. Armilla.